

Kvæfjord kommune

- en ren fornøyelse!

Strategisk næringsplan

INNLEDNING

Strategisk næringsplan for Kvæfjord er et av kommunens verktøy for å nå de mål kommunen har satt seg om å utvikle og beholde et sunt næringsliv i kommunen.

Planen har følgende visjon:

Kvæfjord kommune – en ren formøyelse!

Overordnede mål:

Vi arbeider for:

- Et stabilt eller økende folketall i alle deler av kommunen
- Å utvikle de næringer som kommunen har særlige forutsetninger for.
- Å beholde og helst utvikle basistilbudet innen varehandel og servicenæringer.
- Å opprettholde og utvikle infrastruktur innen kommunen og regionen.
- At samhandling mellom kommunen og næringslivet skal bidra til utvikling i næringslivet

Vi ønsker at Kvæfjord skal være:

- Et bærekraftig og nyskapende samfunn som er attraktivt for næringsliv, befolkning, arbeidskraft og eksterne samarbeidsparter.
- Et samfunn som med utgangspunkt i sin egenart utvikler mangfold og kulturrikdom.
- Preget av engasjement, deltakelse, frivillighet og folkestyre.
- Et samfunn preget av energiske, kreative og inkluderende innbyggere.
- Innbyggerfokuset og kvalitetsbevisst.

Satsingsområdene i planen er:

• Reiseliv, kultur og opplevelser	side 3
• Primærnæringer og avledede næringer	side 4
• Helse- og omsorgstjenester	side 5
• Handel, service og småindustri.	side 6
• Bosetning og infrastruktur	side 7
• Utdanning og kompetanse – fokus på ungdommen	side 8

Det er ikke foretatt prioriteringer mellom satsingsområdene. Planen bør rulleres ved behov og helst en gang pr valgperiode.

Planen bør suppleres med et handlingsprogram.

Næringsutvalget er politisk førstelinjeinstans og har ansvar for å:

- Utarbeide førsteutkast til handlingsplan og årlig evaluere og eventuelt rullere handlingsplanen.
- Fungere som ”lokomotiv” i utviklingsprosesser.
- Fungere som styre for næringsrettede fond.

Satsingsområde: REISELIV, KULTUR OG OPPLEVELSER

MÅL: Kvæfjord skal være en vesentlig aktør i utvikling av reiseliv og opplevelsesturisme i regionen.

Det skal legges til rette for å etablere et tilstrekkelig og variert overnattings- og serveringstilbud til å kunne betjene besøkende i kommunen.

De fortrinn som Indre Gullesfjord har som regionalt trafikknutepunkt skal utnyttes maksimalt til å skape arbeidsplasser lokalt.

VEIVALG:

- Legge til rette for bygdeturisme, natur- og temabasert opplevelsesturisme
- Sikre samarbeid mellom de enkelte aktørene innen reiseliv, og med andre aktører som landbruk og fiske.
- Utvikle samarbeidet med reiselivsoperatører.
- Være en pådriver og aktiv deltaker i regional markedsføring.
- Utarbeide en felles plan for grunnleggende infrastruktur for reiselivet.
- Arbeide for miljøbevissthet og kvalitet i alle ledd.
- Opprettholde og videreutvikle et godt kultur- og fritidstilbud.

*Kvæfjord har innenfor sine kommunegrenser en aktør av spesiell nasjonal betydning: **Trastad Samlinger**.*

*Andre aktører av regional betydning er **Stiftelsen Sør-Troms museum** representert ved **Hemmestad brygge og Bygdetunet**, samt **Rå fagsenter***

Reiselivsnæringen er den hurtigst voksende næringen i Europa. Det er viktig for Kvæfjord kommune og Sør-Troms å fortsette mulige sterke på banen for å ta markedsandeler. Nærhet til Lofoten og Vesterålen er et viktig poeng.

Visste du at

Ferierende i Norge har et forbruk pr. døgn:

Ferierende nordmenn: kr. 756,-. Ferierende utlendinger: kr. 343,-.

Natur- og opplevelsesturisme er den del av reiselivsnæringen med størst økning i Europa.

Det totale markedet for fiskereiser i Tyskland og Nederland utgjør ca. 5,4 millioner personer.

Kvæfjordkaka er Norges nasjonalkake. Kåret to ganger uavhengig av hverandre både i radio og ukepresse.

Nupen i Kvæfjord er kåret til Norges mest romantiske sted.

Satsingsområde: PRIMÆRNÆRINGER OG AVLEDEDE NÆRINGER

MÅL: Kvæfjord skal være et levende samfunn med fokus på matproduksjon, produktutvikling og miljø.

Landbruk, fiske og kombinasjonsnæringer må gis vilkår for vekst og utvikling.

Avlede næringer som lokal videreforedling av mat, lager- og pakkeanlegg, bygdeturisme og omsorgstjenester i landbruket skal gis vilkår for etablering og videreutvikling.

VEIVALG:

- Bygge på og utvikle eksisterende miljø i jordbruket.
- Fokuserer på nye inntektsmuligheter knyttet til gården som ressurs.
- Dekke framtidig kompetansebehov, bl.a. miljø- og utviklingskompetanse.
- Økt avvirking i skogen. Bremse gjengroing ved produksjon av biobrensel, beite og salg av barskog på rot til forbrukerne. .
- Legge til rette for fiske både som eneyrke og som kombinasjonsnæring.
- Legge til rette for småskala videreforedling av lokalprodusert mat.
- En fornuftig praktisering av konsesjonsloven med hovedvekt på landbruksnæringas behov.
- Fortsatt satsing på havbruk – men innenfor akseptable miljømessige forhold.
- Merkevarebygging (egg, jordbær, potet, gartneri).
- Både landbruk, fiske og havbruk bør legge vekt på bærekraftig ressursbruk.

Kommunen har tradisjonelt hatt et sterkt landbruk. Kvæfjord er en av Nord-Norges største landbrukskommuner. Antallet jordbruksbedrifter er synkende, mens gjennomsnittsstørrelsen pr. bruk øker. Regionen representerer et rent miljø med forholdsvis store skogarealer.

Følgende trend er viktige for primærnæringene framover:

- Etterspørsel etter lokal videreforedlet mat øker.
- Større bruk gir større lønnsomhet.
- Konflikter mellom ”nye næringer” og tradisjonelt fiske øker og må løses.

Visste du at...

Skog i vekst er viktig for å redusere Norges klimautslipp, og diesel og etanol fremstilt fra norsk skog vil sannsynligvis i løpet av 15-20 år kunne konkurrere med drivstoff produsert fra råolje.

Lønnsomheten ved lokal energiproduksjon i landbruket er økende. Dette gjelder både småkraftverk, biogass fra gjødsel og biobrensel inklusive tradisjonell vedproduksjon.

I Kvæfjord har vi 24 registrerte fiskere hvorav 14 med fiske som biyrke og 10 fiskere med fiske som hovedyrke. Vi har ingen fiskere med egen torskekvote. Snittalderen for fiskere med biyrke er 59 år og med hovedyrke 49 år

Fra 1998 til 2008 har melkebruk (ku) gått tilbake fra 33 til 20 mens antall melkekyr er minnet fra 401 til 348. I samme periode er antall geitebruk redusert fra 7 til 2 mens antall melkegeiter er minnet fra 407 til 227. Antall sauer har vært tilnærmet konstant mens antall bruk er redusert fra 69 til 42.

I Gullsfjorden er det en hjortefarm som har positiv utvikling og kan være et eksempel på nytten innen jordbruk.

Satsingsområde: **HELSE- OG OMSORGSTJENESTER**

MÅL: I Kvæfjord skal en benytte de unike menneskelige ressurser og tradisjoner vi har innen omsorg og pleie. Det kan skje ved å tilrettelegge for supplerende tjenester til offentlige tjenester. Markedet er nasjonalt.

Kommunen skal være konkurransedyktig ved etablering av regionale eller nasjonale tilbud innen de fagområder en har særlig kompetanse å tilby.

VEIVALG:

- Benytte det lokale kompetansefortrinnet innen helse og omsorg.
- Legge til rette for å utvikle næring basert på omsorg, pleie og kurative tjenester for både lokalt, regionalt og nasjonalt behov..
- Naturgitte forhold som ren natur, frisk luft og et aktivt landbruk skal ytterligere understreke Kvæfjords egnethet for pleie og omsorg, og tas i bruk for å sikre kvalitet..
- Opprettholde og videreutvikle universelt utformede natur- og friluftsområder.

Kvæfjord Opplevelse og Avlastning AS (KOA) er en har foregangsbedrift med base i Kvæfjord kommune. Selskapet utfører omsorgstjenester for både det offentlige og private, innen et bredt område. Bedriften utfører blant annet tjenester innen avlastning, akutte barnevernstiltak og asylmottak for mindreårige.

Asylmottak i regi av Kvæfjord Eiendom AS, nytt barnevernssenter i regi av Bufetat og virksomhetene innenfor KOA gir viktige kompetanseareidsplasser. Det samme må i høy grad sies om Trastad Produkter AS, som tilrettelegger arbeidsplasser for funksjonshemmede innenfor bedriftsøkonomiske rammer.

Inn på tunet og Grønn omsorg er en betegnelse på "Gården som ressurs for opplærings-, helse- og sosialsektor" og kan være et velegnet supplement for noen gårdbrukere. Olaåsen Gård er et godt eksempel på dette.

Private treningsstudioer en vekstbransje som det ikke er tilbud om i Kvæfjord. Her er stor lekkasje til nabokommunene.

Visste du at...

- Mer enn 400 personer er direkte sysselsatt innen pleie- og omsorgssektoren i Kvæfjord.
- Kvæfjord kommune har en privatpraktiserende fysioterapeut og to privatpraktiserende leger med kontorfellesskap med kommunehelsetjenesten,
- I Kvæfjord er det ingen privat tannhelsetjeneste.
- Vi har varmtvannsbasseng på Trastad.,
- Kvæfjord har fremdeles 81 voksne mennesker med utviklingshemming som ble boende etter at sentralinstitusjonen Trastad Gård ble lagt ned. I tillegg kommer 27 voksne utviklingshemmede og 7 under 16 år. Dette utgjør i underkant av 4 % av befolkningen

Satsingsområde: **HANDEL, SERVICE OG SMÅINDUSTRI**

MÅL: I Kvæfjord skal en ved utvikling av handelsnæringen og om nødvendig ved etablering av nye aktører demme opp for handelslekkasje innen dagligvarebransjen.

Det skal legges til rette for etablering og utvikling av faghandel, småindustri og servicebedrifter. Breiband gjør det mulig å betjene kunder utover Kvæfjord kommunes grenser.

På det tidligere fabrikkområdet på Borkenes skal det legges til rette for service-, handels- og mindre produksjonsbedrifter.

VEIVALG:

- Legge tilrette for samarbeid mellom aktører med ulikt ståsted, som sammen kan utvikle ny næringsaktivitet.
- Etablere gründerrom i kommunen.
- Etablere partneravtaler med regionale aktører samt Innovasjon Norge og Høgskolen i Harstad.
- Styrke det kommunale næringsapparat med ressurser tilsvarende minst en ny stilling.

*I Kvæfjord er det to aktører innen dagligvarebransjen: **COOP Marked** og **ICA Mathuset**. Begge er etablert på Borkenes. I Gullesfjorden er det ingen dagligvareforretninger.*

***Takstolfabrikken AS** i Gårasjyen er et godt eksempel på mindre produksjonsbedrifter med marked langt ut over kommunen og regionen.*

***Nordisk Profil AS** er et annet godt eksempel på at det går an å drive salg ut fra Kvæfjord, med kunder over hele landet.*

*Faghandel er av beskjedent omfang, med unntak av for eksempel **XL-Kvæfjord**, som er et godt eksempel på at det er mulig å lykkes innen faghandel utenfor byer og regionsentra.*

Det er etablert tilbud innen de fleste bygg- og anleggsgfag; snekkere, elektroinstallatør og rørlegger.

***Motorhuset AS** og **Evensen Bussreiser AS** er gode eksempler på servicebedrifter som er viktige serviceytere for både kommunens innbyggere og andre deler av regionen.*

Visste du at...

I løpet av 2009 vil tilnærmet 100 % av Kvæfjord befolkning ha tilgang til bredband.

Handelslekkasjen til nabokommunene er enorm.

I Kvæfjord hadde man en omsetning innen detaljhandel på kr. 19.039 pr. innbygger. Sammenlignende tall for andre kommuner er for eksempel: Harstad kr. 84.255, Sortland kr. 115.268, Skånland 44.434, og Lødingen kr. 65.010. Her er ikke salg av biler, båter og drivstoff tatt med.

Satsingsområde: BOSETNING OG INFRASTRUKTUR

MÅL: Kvæfjord kommune skal tilby sine innbyggere, næringsliv og offentlige institusjoner tilgang til byggeområder, veger, tele- og energitjenester som gjør det attraktivt å etablere seg og forbli i kommunen.

Kvæfjord skal i kraft av rimelige og attraktive byggeområder, gode offentlige tilbud, og et rikt og variert kulturtilbud, gjøre det attraktivt for personer med yrkesutøvelse andre steder å bosette seg i Kvæfjord.

VEIVALG:

- Sørge for tilgang på gode boligtomter og næringsarealer i sentrale områder av kommunen.
- Legge til rette for spredt bosetning og stedbundne næringer på landsbygda.
- Fadderskapsfamilier til personer/familier som mangler lokalt nettverk..
- God bredbåndsdekning i hele kommunen.
- Gi gode tilpassede tilbud innen skole, barnehage, SFO og omsorg.

Kjøretid fra Borkenes til Harstad er ca 20 minutter. Det tilsvarer kjøretiden fra Sørвика til Harstad eller fra Langvassbukta til Sortland

***Boligbyggingen** i Kvæfjord er avhengig av tilgjengelige attraktive tomter. I perioden 1995 til 2005, da det var tilgjengelige tomter på Borkenes konkurrerte disse tomtene direkte med og ble solgt like raskt som i boligfelt i Harstad.*

Visste du at...

26,5 % av de som arbeider innenfor Kvæfjords grenser er pendlere fra andre kommuner. Tilsvarende tall for andre og nærliggende kommuner er: Skånland 16,4 %, Harstad 13,1 %, Lødingen 10,1 %.

Dersom en kunne redusere antall pendlere til samme nivå som Skånland ville det tilsvare en befolkningsøkning på mer enn 400 personer.

Det er 100 % barnehagedekning og 100 % SFO-tilbud i Kvæfjord kommune.

Satsingsområde: **UTDANNING OG KOMPETANSE - FOKUS PÅ UNGDOMMEN**

MÅL: Det er samsvar mellom næringslivets kompetansebehov, utdanningsinstitusjonenes tilbud og ungdommens valg av utdanning.

VEIVALG:

- Kartlegging av næringslivets framtidige kompetansebehov.
- Informere skolene om regionens kompetansebehov.
- Legge tilrette for samarbeidsprosjekter mellom næring og skole, bl.a. innenfor satsningsområdene i Strategisk Næringsplan.
- Opprettholde og videreutvikle satsing på entreprenørskap i skolene.
- Opprettholde og videreutvikle utdanningstilbud med særlig relevans til næringslivet og Kvæfjord kommune.
- Å utvikle Rå fagsenter på et bredt faglig grunnlag for å legge til rette for å utvikle samarbeid med utdanningsinstitusjoner og kompetansemiljø også utenfor kommunen..

Tilgang på tilstrekkelig arbeidskraft og rett kompetanse vil være nøkkelfaktorer for framtidens næringsliv og for kommunene. I utviklingstrendene fram mot år 2020 beskrives utfordringer som også gjelder Kvæfjord:

- *I framtiden blir det kamp både om den høykompetente arbeidskraften og om de hendene som trengs innenfor service og kommunal tjenesteproduksjon.*
- *Færre unge velger realfag. Samtidig er etterspørselen etter slik kompetanse fra oljesektoren og fra kommunene stor. Utdanningsinstitusjonene får ikke nok gode professorer og lærere. Norge mangler i dag 10.000-15.000 ingeniører.*
- *Næringslivet må tilpasse seg internasjonale rammebetingelser. Språkkompetanse er viktig.*

Det blir framover nødvendig med ulike typer kompetanse, som f.eks. ulike typer fagbrev, teknisk kompetanse, helse- og omsorgskompetanse, språk- og realfagskompetanse. Og det blir behov for å få flest mulig gjennom skolen med riktig kompetanseryggsekk.

Referanser og kilder:

- Statistisk sentralbyrå – statistikkbanken, og annen statistikk om bosetning og primærnæringer
- Ide til utforming hentet fra: Kommunedelplan for næring, landbruk og naturforvaltning Levanger og Verdal kommuner. (Innherred Samkommune)
- Strategisk næringsplan for Kvæfjord kommune 2004 -2007
- Referat fra åpent møte på Fram 21. mai 2008
- Referat fra åpent møte på Våtvoll grendehus 9.mai 2008
- Innspill fra *arbeidsgruppe Gullesfjord*, 16.12.2008
- Referat fra møte om rullering av strategisk næringsplan – primærnæringsdelen, 13. januar 2009
- Møter i næringsutvalget, 23. jan 2009, 7. nov 2008, og 11. apr 2008.
- Kommuneplan for Kvæfjord kommune 1998 - 2010
- Felles innspill fra helse- og omsorgsavdelingene 13. mar 2009
- Innspill fra kultur- og oppvekstavdelingen 13.mar 2009.
- Rundskriv nr. 1/2009 – Budsjett 2009
- Økonomiplan 2008-2012

Til notater: